

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite:

Lausuntopyyntö VN/13862/2022, luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden jne.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää hyvänä, että uudistuksessa siirryttäisiin pääasiallisesti sähköiseen hakemuskäsittelyyn. ELY-keskus kuitenkin haluaa huomauttaa, että mahdollisuutta paperihakemuksen jättämiseen ei enää tulisi tarpeettomana sallia. Jo nykyisen ohjelmakauden aikana sähköisten hakemusten osuus on noussut lähelle sataa prosenttia. Paperihakemusten jättöön ole ollut juurikaan muita perusteita, kuin asiakkaiden haluttomuus käyttää sähköistä järjestelmää tai tilapäiset Hyrrä-järjestelmän kirjautumishäiriöt järjestelmien muutosvaiheissa.

Peruskuivatuksen siirtyminen rakennetukiin on perusteltu, mutta sen poikkeavuudet muusta rakennetukikonaisuudesta ja esitetty toteutustapa saattavat vaikeuttaa edelleen jo nyt haasteellisten peruskuivatushankkeiden syntymistä. Peruskuivatushankkeella on vaikutusta tuen tosiasialliseen kohdentumiseen kuivatushankkeen toteutusalueella eikä kuivatushyödyn kohdentumista voida pykäläteknisellä kirjauksella määrittellä pelkästään maatalousmaalle. Peruskuivatushankkeissa on perinteisesti monia eri osakkaita ja hyödynsaajia. Hankkeiden kustannukset jaetaan osakkaille yleensä kuivauksessa saadun hyödyn mukaisesti tietyin periaattein. Kuivatushankkeen vaikutusalueella voi olla asuin- ja tontteja, metsää, joutoalueita ja peltoa muillakin kuin maatalousyrittäjillä, mikä on tiedostettu lain perusteluissa. Muutos näyttäisi kuitenkin johtavan peruskuivatushankkeiden vaikutusalueella olevien tahojen epätasa-arvoiseen kohteluun ja näin ollen hankaloittavan peruskuivatushankkeiden vireille tuloa, jos tuensaajina voi olla vain maatalousyrittäjän maatalousmaa muiden tahojen ja alueiden jäädessä tuen ulkopuolelle. Näiden muiden tahojen mukaan saaminen voi kuitenkin olla edellytys monen hankkeen toteutumiselle. Siksi heidänkin osuuttansa tulisi tukea peruskuivatushankkeen yhteydessä mahdollisesti jollain muulla rahoituksella kuin ohjelmarajoituksella.

Pykäläkohtaiset kommentit maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamiseen:

12.7.2022

5§

Pykälää tulee selventää tuen saajan osalta ja mahdollistaa hyödyn kohdentuminen koko hankkeen vaikutusalueelle samoin kuin tuen kohdentuminen myös muille alueille kuin pelkästään maatalousmaalle. Tässä tulee harkita käytännön syistä hankkeen rahoituksen jakamista hankkeen sisällä ns. maatalousmaakokonaisuuteen ja muuhun kokonaisuuteen. Maatalousmaakokonaisuuteen maatalouden harjoittajille myönnettäisiin EU:n rakennetukea ja muuhun kokonaisuuteen valtion muuta kansallista tukea. Peruskuivatushankkeista tulisi lisäksi todeta, että saatavan hyödyn tulee kohdistua pääasiassa maatalousmaahan, joka vastaisi sitä todellisuutta, miten hyöty yleensä maatalousalueiden kuivatuksissa jakaantuu. Tähän kokonaisuuteen liittyen tulisi tuettavien toimenpiteiden valinnassa yhteisille ojitusinvestoinneille laatia omat valintaperusteet, koska yhteinen ojitusinvestointi poikkeaa merkittävästi muista yksittäisistä rakennetuki-investoinneista.

19§

Lakipykälän toisessa momentissa esitetty mahdollisuus ottaa toimenpiteen toteutusaikaa koskeva myöhästynyt hakemus käsittelyyn on kannatettava. Tähän pykälään tulisi lisätä mahdollisuus poiketa pääsäännöstä, eli pidentää määräaika enemmän kuin kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan hyvin perustellusta syystä, kuten hakijan terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä syystä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

20§

Luovuttamista koskevasta lupamenettelystä luopuminen on kannatettava muutos, joka keventää byrokratiaa ja vähentää turhia takaisinperintöjä tilanteissa, joissa luovutuksen saaja täyttää tuen edellytykset, mutta luovutuslupa on jäänyt kysymättä.

46§

Esityksen mukaan toiminnan lopettaminen ilman sen luovutusta toiselle tukikelpoiselle toimijalle johtaisi aina ennen määräajan loppuun kulumista koko tuen takaisinperintään. Tuensaajan oikeudenmukaisen kohtelun takia tulisi myös toiminnan lopettamisessa olla mahdollista suhteuttaa takaisinperinnän määrä omaisuuden käyttöaikaan. Lopettamisiin on näissä tapauksissa yleensä tietty hyvin perusteltu syy, kuten terveydentilan muutos, avioero, merkittävästi heikentynyt kannattavuus yms.

Omaisuuden käyttöajassa tulee ottaa huomioon, että se ei välttämättä ole sama kuin viimeisen maksun maksupäivä. Näissä ajoissa voi olla kuukausien tai jopa yli vuoden pituisia eroja. Tulisi sallia laskea aika nimenomaa omaisuuden käyttöön-otosta, ei viimeisestä maksusta. Käyttöönottopäivän määrittelyyn tulisi jättää harkintavaltaa viranomaiselle.

Muiden pyynnössä mainittujen lakien osalta ei lausuttavaa.